

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана географічного факультету

 Наталія АНДРУСЯК

«12» *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ

вибіркова

Освітньо-професійна програма «Регіональний розвиток і просторове планування»

Спеціальність 106 «Географія»

Галузь знань 10 «Природничі науки»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Географічний факультет

Мова навчання українська

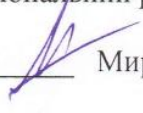
Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування», спеціальність 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 3 від «28» лютого 2022 р.).

Розробник: Заячук Мирослав Дмитрович, доцент кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, доцент.

Викладач: Заячук Мирослав Дмитрович, доцент кафедри географії України та регіоналістики, доктор географічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП «Регіональний розвиток і просторове планування»

Гарант освітньої програми Мирослав ЗАЯЧУК

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики

Протокол № 13 від « 09 » серпня 2024 року

Завідувач кафедри Іван КОСТАЩУК

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від « 12 » серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету Наталя АНДРУСЯК

© Заячук М.Д., 2024 рік

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань про міжнародні відносини, сучасний стан і просторово–часові особливості зовнішньої діяльності України. Такий аналіз дозволяє сформувати цілісне світобачення, виявити місце України у світовому суспільстві, проблеми та перспективи інтеграції України у світову систему міжнародних зв'язків, що сприятиме формуванню світобачення в плануванні регіонального розвитку з врахуванням міжнародного контексту.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі геопросторового планування як географічно-теоретичного підґрунтя міжнародної діяльності держави, визначення місця України в міжнародному просторі, узагальнення попередньо набутих фахових знань для цілей обґрунтування перспектив європейської інтеграції.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

✓ **Пререквізити** – «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування» і «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики».

Завдання:

- формування здатностей навчатись та самонавчатись, керуючи часом представляти результати вчасно;
- здійснювати критичне осмислення просторових проблем та диспропорцій, аналіз різноманітної просторової інформації, в тому числі і в міжнародному просторі;
- досягти розуміння сутності понять «міжнародні відносини», «теорії міжнародних відносин», «функції міжнародних відносин» підходи до їх розуміння та методи дослідження;
- аналізувати сутність сценаріїв глобального розвитку та охарактеризувати суб'єктів глобального управління;
- критично осмислювати сучасний стан, проблеми та перспективи міжнародних відносин України в контексті Євроатлантичної інтеграції.
- вміння виступати, дискутувати, вести ділове спілкування та управляти проєктами в напрямі Євроатлантичної інтеграції України та просторового розвитку її фронтірних територій.

Результати навчання. Вивчення цієї вибіркової дисципліни доповнить та розвине такі компетентності:

Загальні компетентності: 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Працювати самостійно, розробляти стратегії та керувати часом. Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, представляти результат вчасно. 2. Здатність бути критичним та самокритичним. Вміти реально оцінювати власні можливості, результати та шляхи їх досягнення при розробці проєктів та вирішенні завдань. Здійснювати критичне осмислення регіональних проблем. 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 4. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Навички використання сучасних

інформаційних технологій, картографічних та статистичних джерел інформації. 9. Здатність мотивувати людей і досягати спільних цілей. Здатність виступати з усними повідомленнями, ставити запитання, дискутувати. 10. Здатність до сприяння, пропонування та збереження навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

Фахові (спеціальні) компетентності: 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм суспільної географії, ідей для дослідження суспільно-територіальних систем на глобальному рівні просторової організації; 2. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності; 3. Здатність до наукового аналізу у міжнародному контексті, сучасних проблем та особливостей взаємодії природи і суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, регіонального розвитку і просторового планування для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку; 4. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументів; 10. Здатність застосовувати уміння роботи з картографічними та статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у регіональних географічних дослідженнях.

Програмні результати навчання. Вивчення цієї вибіркової дисципліни конкретизує та доповнить певні знання, уміння, навички .

Знання: 1. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження суспільно-територіальних систем на глобальному рівні просторової організації. 4. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах; 5. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень; 8. Здійснювати дослідження суспільногеографічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

Уміння і навички: 12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень; 14. Проводити фахову оцінку головним закономірностям глобальних проблем сучасності, глобалізації, глобалістики та їх вимог на регіональному та локальному рівнях через призму сталого розвитку; 15. Розв'язувати проблеми у нових, або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	15	15			90		іспит
Заочна											

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. (Назва)											
Тема 1. Країни і світ – їх бачення в дослідженнях вчених. Загальні поняття держави. Перелік ключових питань: 1. Значення курсу для географів. 2. Географічне дослідження і описи країн. Сучасні наукові провідні принципи. 3. Територія і кордони. Політико–територіальні утворення. 4. Деякі аспекти теорії національної демократичної держави.	10	2	3			8						
Тема 2. Україна в геополітичному просторі. Перелік ключових питань: 1. Геополітична структура сучасного світу. 2. Місце України на сучасній геополітичній карті світу основні вектори сучасної української геополітики.	12	2				10						
Тема 3. Україна в системі глобальних економічних відносин. Перелік ключових питань: 1. Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків з регіонами та країнами світу. 2. Географія зовнішньої торгівлі товарами. 3. Географія зовнішніх транспортних і туристичних послуг. 4. Географія іноземних інвестицій та науково-технічного співробітництва. 5. Великі ТНК в Україні. 6. Участь України в процесах європейської	20	2	4			14						

економічної інтеграції. 7. Місце України в системі глобальних економічних відносин сталого розвитку.												
Тема 4. Економіка України в міжнародному поділі праці. Перелік ключових питань: 1. Конкурентні переваги України на світовому ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів. 2. Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики України. 3. Замкнутий технологічний цикл розроблення і виробництва літаків в Україні, експорт та імпорт авіаракетної техніки. 4. Виробництво автомобілів, сільськогосподарської техніки, тенденції розвитку, міжнародне кооперування. 5. Місце України в глобальних ланцюгах доданої вартості виробництва та реалізації електронної продукції. 6. Виробництво фармацевтичної продукції та побутової хімії: чинники та особливості розташування підприємств. 7. Особливості розвитку й просторової організації виробництв меблів, текстилю, одягу, взуття, продуктів харчування. 8. Міжнародні транспортні коридори на території України. 9. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні. 10. Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні. 11. Місце України на світовому ринку інвестицій і запозичень. 12. Сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг в Україні. 13. Досвід реалізації планів сталого (збалансованого розвитку в різних країнах та стратегія збалансованого розвитку України.	19	3				16						
Разом за ЗМ1	64	9	7			48						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. (Назва)											
Тема 1. Європейський Союз і Україна. Перелік ключових питань: 1. Особливості еволюції інтеграційних процесів в Європі. 2. Рада Європи. 3. Європейський Союз. 4. Тримор'я.	12	2				10						
Тема 2. Російська війна проти України. Перелік ключових питань: 1. Причини. 2. Геноцид, урбіцид та екоцид. 3. Демографічна катастрофа. 4. Ресурсне питання.	18	2	4			12						
Тема 3. Україна і процеси транснаціоналізації світової економіки. Перелік ключових	11	1				10						

питань: 1. Україна в міжнародних організаціях 2. ТНК. 3. Вільні економічні зони в Україні.											
Тема 4. Проблеми та перспективи зовнішньої геоекономічної політики України. Перелік ключових питань: 1. Оптимізація зв'язків України. 2. Входження до світових ринків, науково-технічного та інноваційного ринків. 3. Особливості комерційних відносин.	15	1	4			10					
Разом за ЗМ 2	56	6	8			42					
Усього годин	120	15	15			90					

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин	Кількість балів
	Змістовий модуль №1		
1.	Пр. р. № 1 Аналіз секторальної структури економіки	3	8
2.	Пр. р. №2 Типологія країн за схильністю до розпаду	4	8
	Змістовий модуль №2		
3.	Пр. р №3 Повоєнне відновлення України	4	8
4.	Пр. р №4 Просторово-часовий аналіз експортно-імпоротної діяльності та інвестиційних зв'язків України	4	8

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.	Основні течії геополітики: «організм», атлантизм, континенталізм, євразійство.	4
2.	Теорії сучасного світолаштування: модель геостратегічних сфер та політичних регіонів С. Коена, концепція зіткнення цивілізації С. Хантінгтона, концепція уніполярного світу А. Страуса, гіпотеза «семи паралелей однополярного світового простору» Й.Галтунга, концепція геостратегічних агентів та геополітичних центрів З. Бжезінського.	6
3.	Стратегія збалансованого розвитку України: нормативна база та індикатори.	5
4.	Сучасна українська геополітична література.	5
5.	Геополітичні прагнення до зміцнення позицій в ієрархічній структурі державно-політичних центрів.	5
6.	Нагромадження проблем неврегульованості політичного статусу територій.	5
7.	Російська окупація Криму та частини Донеччини як складова імперських геополітичних технологій.	6
8.	Особливості торговельно-економічного співробітництва України з країнами ЄС.	4

9.	Механізм економічної співпраці України з країнами Центрально-Східної Африки.	3
10.	Механізм економічної співпраці України з країнами Північної Африки.	3
11.	Співробітництво України з арабськими державами Перської затоки.	4
12.	Українсько-європейське співробітництво в контексті регіональних інтеграційних об'єднань.	4
13.	Україна в системі транскордонного співробітництва.	5
14.	Зовнішньополітичні та економічні пріоритети України у країнах Центральної, Південної і Південно-Східної Азії.	4
15.	Російсько-українська війна: політико-правові оцінки.	5
16.	Глосарій назв, термінів та словосполучень, які рекомендовано використовувати у зв'язку з тимчасовою окупацією Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, м. Севастополь і окремих районів Донецької та Луганської областей.	4
17.	Демографічна криза в Україні як проблема національної безпеки.	5
18.	Особливості оцінювання та позиціонування України в системі «Центр – Периферія».	4
19.	Профіль показників розвитку: Україна та окремі європейські держави.	4
20.	Глобальне позиціонування України та динаміка глобальних зв'язків.	5

ІНДЗ для навчальної дисципліни

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	
1.	Україна в міжнародному просторі. Основні погляди Степана Рудницького.	
2.	Степан Рудницький. Політико-географічне значення границь України.	
3.	Степан Рудницький. Українська державність і її західні сусіди.	
4.	Степан Рудницький. Українська державність і її східні й північні сусіди.	
5.	Глобалізація і нації: Українська перспектива (Заграва Ернст)	
6.	Геополітичні орієнтири нової України (Юрій Липа).	
7.	Українська школа геополітики.	
8.	Геополітичне становище України в працях М.Дністрянського: підходи до оцінки	
9.	Європейський континенталізм: основні засади.	
10.	Міжнародна політика в галузі Інтернет.	
11.	«Мала Євразія» у геополітичному вимірі.	
12.	Глобалізація, інтернаціоналізація: український прояв.	
13.	Транснаціональні корпорації і їх прояв в українській економіці.	
14.	Резонансні постмодерні геополітичні публікації як	

	відображення геополітичної свідомості	
15.	Україна як об'єкт інформаційних диверсій у сфері етнонаціональних взаємин та історичної пам'яті.	
16.	Давальницька сировина у швейній індустрії України: позитивні й негативні аспекти для виробників і споживачів	
17.	Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні: основні центри, компанії	
18.	Україна в системі міжнародних транспортних послуг.	
19.	Важелі впливу ЄС на внутрішньополітичне життя.	
20.	Підстави минулого і майбутнього розширення ЄС.	

** Індивідуальні завдання заплановані за рішенням викладача з можливістю додаткового отримання до 10 балів.*

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких засобів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (проєкти; реферати; есе; розрахунково-графічні роботи), самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування. Форма підсумкового контролю (іспит) полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем навчального матеріалу на підставі усних відповідей на підсумковому модулі та результатів виконання певних видів робіт.

Методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок здобувачів.

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійного опрацювання теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.
2. Контроль засвоєння знань та набуття вмінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом їх поточної перевірки.
3. Контроль виконання індивідуальних завдань здійснюється за бажанням здобувачів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів досліджень.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни:

Питання до модульного контролю №1

1. Розкрийте поняття територіально – політичної організації суспільства.
2. Охарактеризуйте Азію в геополітичному вимірі.
3. Геополітична структура сучасного світу.
4. Охарактеризуйте місце України на сучасній геополітичній карті світу.
5. Основні вектори сучасної української геополітики.
6. Охарактеризуйте аспекти теорії національної демократичної держави.
7. Охарактеризуйте поняття території держави та її кордонів.
8. Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами

- та країнами світу.
9. Географія зовнішньої торгівлі товарами
 10. Географія зовнішніх транспортних і туристичних послуг.
 11. Географія іноземних інвестицій.
 12. Географія науково-технічного співробітництва.
 13. Великі ТНК в Україні.
 14. Участь України в процесах європейської економічної інтеграції
 15. Місце України в системі глобальних економічних відносин у контексті сталого розвитку.
 16. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів.
 17. Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики в Україні.
 18. Замкнений технологічний цикл розроблення і виробництва літаків в Україні, експорт та імпорт авіа ракетної техніки.
 19. Виробництво автомобілів, сільськогосподарської техніки: тенденції розвитку, міжнародне кооперування.
 20. Місце України в глобальних ланцюгах доданої вартості виробництва та реалізації електронної продукції.
 21. Виробництво фармацевтичної продукції та побутової хімії: чинники та особливості розташування підприємств.
 22. Особливості розвитку і просторової організації організації виробництва меблів, текстилю, одягу, взуття, продуктів харчування.
 23. Міжнародні транспортні коридори на території України.
 24. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні.
 25. Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні.
 26. Місце України на світовому ринку інвестицій і запозичень.
 27. Сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг в Україні.
 28. Досвід реалізації планів сталого (збалансованого) розвитку в різних країнах та стратегія збалансованого розвитку України.
 29. Охарактеризуйте функції адміністративно-територіального поділу України.
 30. Охарактеризуйте ієрархічну і територіальну структуру адміністративного устрою України.
 31. Охарактеризуйте геополітичну модель сучасного світу
 32. Вкажіть на місце України на світовому ринку земельних ресурсів.
 33. Вкажіть на місце України на світовому ринку трудових ресурсів.
 34. Розкрийте сутність політичних систем держав світу.
 35. Розкрийте сутність зв'язку етнополітичного складу і державотворення.

Питання до модульного контролю №2

1. Розкрийте сутність Європейських програм що діють в Україні.
2. Охарактеризуйте Європейський регіон в геополітичному вимірі.
3. Розкрийте особливості еволюції інтеграційних процесів в Європі
4. Вкажіть на особливості взаємин України з міжнародними політичними організаціями.
5. Охарактеризуйте сутність взаємин України з міжнародними економічними організаціями.
6. Охарактеризуйте діяльність України в міжнародних організаціях.

7. Вкажіть на особливості взаємин України і НАТО.
8. Розкрийте основні погляди С.Рудницького в питанні української державності та її західних сусідів.
9. Розкрийте особливості взаємин України і міжнародних блоків змішаного типу.
10. Розкрийте основні погляди С.Рудницького в питанні української державності та її східних сусідів.
11. Охарактеризуйте сутність взаємин ЄС – України.
12. Охарактеризуйте ЄС.
13. Вкажіть на особливості взаємин України і НАТО.
14. Охарактеризуйте економічні системи країн світу.
15. Розкрийте сутність сучасної геостратегія Європейського Союзу.
16. Охарактеризуйте Раду Європи як міжнародну організацію.
17. Російська війна проти України: причини.
18. Російська війна проти України: геноцид;
19. Російська війна проти України: урбіцид;
20. Російська війна проти України: екоцид.
21. Російська війна проти України: демографічна катастрофа.
22. Російська війна проти України: ресурсне питання.
23. Власність на особливі взаємини України з міжнародними економічними організаціями.
24. Вкажіть на місце України на світовому енергетичному ринку.
25. Розкрийте особливості прояву глобальних проблем людства в Україні.
26. Охарактеризуйте експортно-імпортну діяльність України з країнами Азії.
27. Охарактеризуйте експортно-імпортну діяльність України з країнами Європи.
28. Охарактеризуйте Раду Європи як міжурядову організацію.
29. Розкрийте поняття вільної економічної зони. Назвіть вільні економічні зони.
30. Охарактеризуйте експортно-імпортну діяльність України з країнами Перської затоки.

✓ **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів** за результатами поточного контролю подаються для оцінювання роботи студента на кожній практичній роботі (до 8 балів) і передбачають виконання письмових практичних завдань та в окремих випадках розрахункових та графічних робіт, Оцінювання самостійної роботи здійснюється на модульному контролі відповідно до тематики кожного змістового модуля. Загалом на кожний з поточних модульних контролів відведено по 14 балів, в т.ч. 4 бали за питання з самостійної роботи.

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо). <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>

✓ Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контроль модуль (іспит). Максимальну кількість балів, яку може отримати студент до іспиту у сумі становить 60 балів. 40 балів відводиться на контрольний модуль. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього передбаченого матеріалу, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною** шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

Основними методами навчання «Географії України в міжнародному просторі» є : інформаційно-повідомлювальний, пояснювально-ілюстративний, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, метод проєктів, кейс-метод тощо.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

- Питання академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: [Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view) https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view,
- [Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича](https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu-2024.pdf) <https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu-2024.pdf>
- Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю

знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-apeliatsiiu-na-rezultaty-pidsumkovoho-semestrovoho-kontroliu-znan-studentiv/>

- Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Рекомендована література

Основна

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. пос. / За ред. І.В. Багрової.- Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384с. <https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/52e47a0f-39c4-4ef1-896b-961f491d05f0/content>
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Посібник.- К.: Видавничий центр «Академія», 2003.- 688 с.
3. Василенко С.Д. Україна: Геополітичні виміри в загально-європейському процесі.- Одеса: ЧПРЕСІ НАНУ, 2003-238 с.
4. Василевський О.А., Гончар М.М. Структура геополітичних інтересів України – К.: НІСД, 1995.- 99 с.
5. Вахудова Анна Мілада Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція післякомунізму/ Пер з англ. Т. Цимбала. – К.: Вид-дім Києво-Могилянська академія, 2009. – 379с.
6. Вільні економічні зони: світовий досвід і українська практика : Навчальний посібник / за ред. І.Ю. Сіваченка. – Київ: Центр Навчальної літератури, 2004.- 488 с.
7. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський.- Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2014.- 384 с. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/politgeoukr_small.pdf
8. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. – Львів: ЛНУ, 2003. – 111с.
9. Дністрянський М.С. Україна в політико – географічному вимірі. – Львів ЛНУ, 2000. – 310с.
10. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436с.
11. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Dniastrianskyy_2020.pdf
12. Жук М.В. Комерційні відносини України: Підручник. – Чернівці: Рута, 2002. – 576с.
13. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: Навч. Посібник / М.Д. Заячук, О.С. Чубрей. – Чернівці: ЧНУ, 2009.- 200с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4582>
14. Політична система України: особливості становлення, тенденції розвитку. - К. : Парламентське видавництво, 2002.- 328 с. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2023/10/Politychna_systema_Ukrainy_.pdf
15. Політична географія і геополітика: Навч. Посібник / Б.П. Яценко, В.І. Стадійчук, Ю.С. Брайчевський та ін.; за ред. Б.П.Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
16. Руденко Л. Г., Заячук М. Д., Лісовський С. А., Маруняк Є. О., Муніч Н. В., Пересадько В. А., Пономаренко О. М. Військова агресія росії в Україні та її наслідки для географічної освіти і науки / Український географічний журнал 2022 (4) Мова публікації: English <https://doi.org/10.15407/ugz2022.04.004> Ukr.geogr.z. 2022, No. 4:4-12 <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/node/761> (категорія А);
17. EUROPA XXI Volume 45 Territorial consequences of war in Ukraine: migration, planning, reconstruction - Institute of Geography and Spatial Organization Polish Academy of Sciences 2023 – 108 p. https://europa21.igipz.pan.pl/volume/item/45_.html

18. Маруняк Є.О. Геопросторові дослідження і практика планування: Україна на тлі світових трендів/ Є.О. Маруняк. – Київ: Фенікс, 2018. – 336 с.
https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/MaruniakEO_0.pdf
19. Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях: підручник/ О.С. Кучик. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 412 с.
20. Журба І.Є. Транскордонне співробітництво країн Центральної та Східної Європи в умовах розширеного ЄС (питання теорії та практики): І.Є. Журба. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 311 с.

Додаткова:

1. Асмуд Андерс Розбудова капіталізму: Трансформації в країнах колишнього Радянського блоку /пер. з англ Т. Трусевич. – К.: Дух і літера, 2003 – 637с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. – Львів: Лілея НВ, 2000.- 236 с.
3. Мартен Домінік Метаморфози світу: Соціологія глобалізації / Домінік Мартен, Жан – Люк Маужер, Філіп П'єр. –К.: Вид. дім «КМ Академія», 2005.- 302с.
4. Міжнародні ринки ресурсів: Навч. посібник / А.Б. Яценко, Я.А. Дубинюк, Т.В. Марена, К.С. Мітюшкіна. Під загальною редакцією проф.. Ю.В. Макогона. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 194с.
5. Міжнародні організації: Навч. посібник / За редакцією Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. – Київ: ЦУЛ, 2003.- 288с.
6. Стігліц Джозеф Глобалізація та її тягар : Пер. з англ. - К.: Вищ. Дім «КМ Академія», 2003.- 252 с.
7. Фримен К. Як час спливає: Від епохи промислових революцій до інформаційної революції / К. Фримен, Ф Лука; пер. з англ. Руслана Ткачука. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 510 с.
8. Роджерс Е. Дифузія інновацій / пер. з англ. В. Старка. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 591 с.
9. Мирослав Заячук, Анастасія Заячук Тримор'я – нові можливості партнерства Польщі та України//Європейський вимір розвитку та взаємної співпраці регіонів Польщі та України. Конференція. Варшава, 24-25 вересня 2024 р, 66 с., С. 35-36; 51-52.
10. Valerii P. RUDENKO, Myroslav D. ZAYACHUK, Stepan V. RUDENKO Geographical developmental specificities of aggregative resource potential of farm economies of Ukraine throughout 2011–2017 // GEOGRAPHIA CASSOVIENSIS XVI 1/2022 https://uge-share.science.upjs.sk/webshared/GCass_web_files/articles/GC-2022-16-1/01_Rudenko_tlac.pdf (Скопус)
11. Безуглий В.В., «Географія» (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти/ В Безуглий, Г Лисачарова — К.;Гене́за, 2019 — 176 с
12. Бойко В. М., Брайчевський Ю. С., Яценко Б. П. «Географія» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти/Бойко В. М., Брайчевський Ю. С., Яценко Б. П. — К.; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2018 — 256 с.
13. Бойко В. М. «Географія» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти/Бойко В. М., І. Л. Дітчук, Л.Б. Заставецька. — Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016 — 296 с.
14. Кобернік С. Г. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2018. – 256 с.
15. Навчальна програма шкільного курсу 8 клас «Україна у світі: природа, населення».
16. Навчальна програма шкільного курсу 10 клас «Географія: Регіони та країни»
17. Навчальна програма шкільного курсу 11 клас «Географічний простір Землі»
18. Економічна і соціальна географія світу: Підруч. Для 10кл. загальноосвітніх навч. Закл. / Б.П. Яценко, В.К. Кінтенко, О.О. Любіцева та ін.; за заг. Ред.. Б.П. Яценка. – К.: Наш час, 2013.- 472 с.
19. Степан Рудницький Політична географія України / Упорядник П.Штойко – «Гердан Друк», 1998. – 280с.

20. Рудницький С. Українська справа зі становища політичної географії - Видавництво "Українське Слово": Берлін, 1923 - 282 с. <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3358/file.pdf>
21. Кулеба Дмитро Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот. – Київ: Книголав, 2022. – 384 с.
22. Корсунський С. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості/ Сергій Корсунський. – Х.: Віват, 2021. – 288 с.
23. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій/ Сергій Корсунський. – Х.: Віват, 2020. – 256 с.

Інформаційні ресурси

1. Довідник ЦРУ по країнах світу. - Режим доступу: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>
2. Служба зовнішньої розвідки України. - Режим доступу: <https://szru.gov.ua/news-media/publications?page=1>
3. Офіційний сайт ООН. - Режим доступу: www.Un.org
4. Представництво ООН в Україні - Режим доступу: www.Un.org/ua/ua/
5. МЗС України - Режим доступу: <https://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/4130/htm>
6. Сайт World Bank / - Режим доступу: www.WorldBank
7. Інтерактивна карта промисловості України з зазначенням спеціалізації кожного підприємства - Режим доступу: https://datatowel.in.ua/industry/ontput_map
8. Видобування металевих руд та нерудної сировини в світі, напрямки їх транспортування для подальшої обробки - Режим доступу: <https://mozok.click/1194-vidobuvannya-metalchnih-ruel-ta-nerudnoyi-sirovini-vsvt.html>
9. Видобування бокситу, його переміщення, переробка та споживання. – Режим доступу: <http://www.geograf.com.ua/glossary/suspilno-geografichni-termyni/alyaminieva-promislovist>
10. Склад первинного, вторинного й третинного секторів економіки, сучасна секторальна структура національного господарства України. Режим доступу: <https://mozok.click/197-sektoralna-model-ekonomki-krayini.html>
11. Статистичні таблиці секторальної економіки – Режим доступу: <https://mozok.click/2356-sektoralna-model-ekonomki.html>
12. Транснаціональні корпорації та Україна – Режим доступу: <https://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/266-tnk-and-ukraine>
13. Гельсінський рух: три покоління правозахисників Режим доступу: <https://www.helsinki.org.ua/articles/helsinskyj-ruh-try-pokolinnya-pravozahysnykiv/>
14. Зовнішні трудові міграції з України. Режим доступу: <https://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/268-ref22041102>
15. Легка промисловість України (швейна індустрія). Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-9408.html>
16. Офшорна розробка програмного забезпечення в Україні. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Стратегії сталого розвитку країн з перехідною економікою. Режим доступу: fingal.com.ua/content/view/222/39/1/2/
18. Інформація про вплив глобалізації на розвиток сучасного світу. Режим доступу: www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post
19. Проекти ЄС за участю України. Режим доступу: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
20. Офіційне бюро статистичних даних ЄС. Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/people_in_the_EU_%E2%80%93_statistics_on_an_ageing_society
21. Партнерство України з НАТО: сучасність та перспективи. Режим доступу:

<https://www.vidkryti-ochi.org.ua/2013/06/blog-post.html><http://mfa.gov.ua/about-ukraine/international-organizations/nato>

22. Europa XXI (періодичне видання Польської академії наук) -
<https://europa21.igipz.pan.pl/>